

Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2002:50) om saluföring m.m. av utsäde av *Fragaria* (smultronsläktet);

SJVFS 2005:84

Utkom från trycket
den 22 december 2005
Omtryck

beslutade den 21 december 2005

Statens jordbruksverk föreskriver¹ med stöd av 7, 17, 19-21, 24-25 och 28 §§ utsädesförordningen (2000:1330) och 8 § förordningen (1996:146) med instruktion för Statens utsädeskontroll, samt efter samråd med Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd, i fråga om verkets föreskrifter (SJVFS 2002:50) om saluföring m.m. av utsäde av *Fragaria* (smultronsläktet)²

dels att orden ”Statens utsädeskontroll” ska bytas ut mot ”Statens jordbruksverk” i 1 §, ordet ”Utsädeskontrollen” ska bytas ut mot ”Jordbruksverket” i 9, 10, 13, 16 och 17 §§,

dels att 15 och 19-27 §§ ska ha följande lydelse.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Föreskrifternas tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om kvalitetskontroll på annat sätt än genom certifiering och bestämmelser för saluföring m.m. av utsäde av *Fragaria* (smultronsläktet), t.ex. jordgubbe, smultron, månadssmultron, smulgubbe med flera arter.

Dessa föreskrifter gäller inte för utsäde som saluförs i liten omfattning (färre än 5 000 frön per sort och år) eller för bevarande av den genetiska mångfalden.

Dessa föreskrifter gäller inte heller för leverantörer med en årsomsättning från utsädesförsäljningen som är lägre än 1,5 prisbasbelopp. Dessa leverantörer ska dock årligen anmäla sin beräknade årsomsättning från utsädesförsäljningen till Statens jordbruksverk.

Kvalitetskontroll på annat sätt än genom certifiering krävs enligt 5 § 1, 4 och 5 utsädesförordningen (2000:1330) inte för

1. utsäde som är avsett för export till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller

2. utsäde som är avsett för

¹ Jfr rådets direktiv 92/34/EEG av den 28 april 1992 om saluföring av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion (EGT L 157, 10.6.1992, s. 10, Celex 31992L0034), senast ändrat genom kommissionens direktiv 2003/111/EG (EUT L 311, 27.11.2003, s. 12, Celex 32003L0111), kommissionens direktiv 93/48/EEG av den 23 juni 1993 om en översikt över de krav som skall uppfyllas av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion i enlighet med artikel 4 i rådets direktiv 92/34/EEG (EGT L 250, 7.10.1993, s. 1, Celex 31993L0048), kommissionens direktiv 93/64/EEG av den 5 juli 1993 om genomförandebestämmelser för tillsyn och kontroll av leverantörer och anläggningar enligt direktiv 92/34/EEG om saluföring av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor avsedda för fruktproduktion (EGT L 250, 7.10.1993, s. 33, Celex 31993L0064) och kommissionens direktiv 93/79/EEG av den 21 september 1993 om ytterligare genomförandebestämmelser för listor över sorter av fruktplantsförökningsmaterial och fruktplantor som förs av leverantörer i enlighet med rådets direktiv 92/34/EEG (EGT L 256, 14.10.1993, s. 25, Celex 31993L0079).

² Författningen omtryckt SJVFS 2004:82.

SJVFS 2005:84

- a. förädlingsändamål,
- b. försöksändamål eller för vetenskapligt bruk.

Bestämmelser om saluföring m.m. av plantor av smultronsläktet finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:79) om trädgårdsväxters sundhet m.m. (SJVFS 2005:84).

2 § Av 18 § utsädesförordningen (2000:1330) följer att utsäde endast får saluföras av godkända leverantörer.

Utsäde får dessutom endast saluföras om det uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

3 § Bestämmelser om emballage och märkning av betat utsäde finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2001:13) om emballage för betat utsäde.

Definitioner

4 § De termer och begrepp som används i utsädeslagen (1976:298) och i 13 kap. miljöbalken (1998:808) har samma betydelse i dessa föreskrifter.

I dessa föreskrifter avses med

basutsäde (elitmaterial): utsäde av en sort som har producerats direkt, eller i ett känt antal generationer, från stamutsäde och används för upprätthållande av sortens identitet och egenskaper eller för produktion av certifikatutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för basutsäde, vilket har bekräftats av en officiell kontroll,

CAC-material (Conformitas Agraria Communitatis): kategori av utsäde som uppfyller kraven för EG-kvalitet vid saluföring,

certifikatutsäde (certifierat material): utsäde av en sort som har producerats direkt, eller i ett känt antal generationer, från basutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för certifikatutsäde, vilket har bekräftats efter en officiell kontroll,

EG-kvalitet: kraven i dessa föreskrifter är uppfyllda, utom kraven i 12 § 1-2,

leverantör: en fysisk eller juridisk person som bedriver yrkesmässig saluföring eller import av utsäde, eller som producerar utsäde,

stamutsäde (utgångsmaterial): utsäde av en sort som används för upprätthållande av sortens identitet och egenskaper eller för produktion av basutsäde och som uppfyller kraven enligt 5-7 §§ för stamutsäde, vilket har bekräftats efter en officiell kontroll,

utsäde: frö för sådd av *Fragaria* (smultronsläktet). (SJVFS 2004:82).

Krav som utsäde ska uppfylla

5 § Vid saluföring ska utsäde av samtliga kategorier

1. åtminstone vid visuell besiktning i allt väsentligt vara fritt från skadegörare som försämrar kvaliteten och tecken eller symptom på skadegörare som gör utsädet mindre användbart,

2. i allt väsentligt vara fritt från fel som kan försämra dess kvalitet som utsäde.

Utsäde som visar synliga tecken eller symptom på att inte i allt väsentligt vara fritt från skadegörare får endast saluföras om det behandlats på lämpligt sätt.

6 § Vid saluföring ska utsäde av samtliga kategorier ha tillräcklig sortäktighet och sortrenhet.

7 § Stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde får endast godkännas som sådant om det är av en sort som avses i 12 § 1-2 och endast om det uppfyller de övriga kraven i dessa föreskrifter.

Utsäde får endast godkännas som CAC-material om sorten är upptagen i en leverantörs förteckning enligt 12 § 3 och endast om det uppfyller de övriga kraven i dessa föreskrifter.

Saluföring och märkning av utsäde

8 § Utöver kraven i dessa föreskrifter får utsäde som är av en sort som är genetiskt modifierad endast saluföras om ett tillstånd för utsläppande på marknaden finns enligt 13 kap. 12 § miljöbalken eller om ett godkännande för utsläppande på marknaden finns som uppfyller kraven om ömsesidigt erkännande enligt 3 kap. 43 § förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Att sorten är genetiskt modifierad ska framgå av märkningen på förpackningen enligt märkningskraven i 10 § och av alla dokument, officiella eller andra, som fästs på eller åtföljer utsädespartiet. Uppgift om att en sort är genetiskt modifierad ska även framgå av försäljningskataloger och annan information där sorten omnämns. (SJVFS 2004:82).

9 § Utsäde ska saluföras i enhetliga partier. Utsäde från olika partier får dock saluföras som en enda varusändning under förutsättning att leverantören registrerar de olika partiernas sammansättning och ursprung.

Utsädet ska vara

1. betecknat som CAC-material och märkt med en etikett som utfärdats av leverantören enligt 10 §, eller
2. betecknat som stamutsäde, basutsäde eller certifikatutsäde, och godkänt som sådant av Jordbruksverket enligt villkoren i 7 §.

Kraven på enhetliga partier respektive på registrering gäller endast för utsäde som saluförs till personer som bedriver yrkesmässig produktion av eller yrkesmässig saluföring av förökningsmaterial av smultronsläktet. Kraven gäller inte vid saluföring till en leverantör vars verksamhet uteslutande gäller köp av utsäde, i märkta och förseglade förpackningar, för vidare saluföring utan att förpackningen bryts. (SJVFS 2005:84).

10 § När utsäde saluförs ska förpackningen vara märkt av leverantören med en etikett. Etiketten ska vara av lämpligt material och inte ha använts tidigare. Texten ska vara tryckt på minst ett av de officiella språken i Europeiska unionen (EU).

För CAC-material ska etiketten innehålla följande rubriker:

1. "EG-kvalitet".
2. EG-medlemsstatens kod.
3. Det ansvariga officiella organets namn eller kod.
4. Leverantörens registreringsnummer.
5. Leverantörens namn.
6. Individuellt serie-, vecko- eller partinummer.
7. Datum för utfärdande av etiketten.
8. Vetenskapligt namn.
9. Sortbenämning. För en genetiskt modifierad sort anges "(genetiskt modifierad)".

10. Mängd.
11. Kategori.
12. Produktionslandets namn, vid import från ett land utanför EU.

Med ansvarigt officiellt organ enligt tredje punkten avses Jordbruksverket, utom vid införsel där ansvarigt organ i respektive EU-land avses.

För märkning av portionsförpackat utsäde, till personer som inte bedriver yrkesmässig produktion av eller yrkesmässig saluföring av förökningsmaterial av smultronsläktet, gäller att märkning kan göras direkt på emballaget. Följande information ska finnas:

1. "EG-kvalitet".
2. Leverantörens namn och adress.
3. Individuellt serie-, vecko- eller partinummer.
4. Vetenskapligt namn.
5. Sortbenämning. För en genetiskt modifierad sort anges "(genetiskt modifierad)".
6. Mängd, får anges i vikt (gram), antal (st.), till antal plantor eller sträckmeter. (SJVFS 2005:84).

11 § Etiketten för stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde ska vara märkt med samma uppgifter som CAC-material enligt 10 § andra stycket, med undantag för punkterna 4, 5 och 7.

För stamutsäde, basutsäde och certifikatutsäde ska det också anges om materialet är "virusfritt" eller "virustestat" för virus och virusliknande organismer, särskilt strawberry green petal MLO.

Med virusfritt material menas material som antingen

1. har befunnits fritt från smitta vid test enligt internationellt erkända metoder och inte heller visat symptom på virus eller virusliknande patogener vid inspektion under växtperioden och har hållits under kontrollerade förhållanden för att garantera frihet från all smitta respektive alla virus eller virusliknande patogener som förekommer inom EU för smultronsläktet, eller

2. härstammar i ett fastställt antal generationer i direkt linje från material som inte har visat symptom på virus eller virusliknande patogener och som har hållits under kontrollerade förhållanden.

Med virustestat material menas material enligt ovan med undantag för att test och kontroll endast ska garantera frihet från vissa virus eller virusliknande patogener som förekommer inom EU för smultronsläktet och som kan minska utsädets användbarhet. (SJVFS 2004:82).

12 § Utsäde ska saluföras med uppgift om vilken sort det är. Sorten ska vara

1. allmänt känd och registrerad för växtförädlarrätt,
2. officiellt registrerad på annat sätt, eller
3. upptagen i en leverantörs förteckning med detaljerad beskrivning och benämning.

Varje sort ska, så långt som möjligt, ha samma benämning i alla medlemsstater.

Om det rör sig om allmänt kända sorter som avses i första punkten ska leverantören använda den officiella sortbenämningen.

Om det rör sig om en sort som redan är föremål för ansökan om växtförädlarrätt eller en officiell registrering som avses i andra punkten, ska förädlarens beteckning eller förslag till sortbenämning användas till dess att ansökan har beviljats.

Om det rör sig om en sort som har tagits upp i leverantörens förteckning enligt tredje punkten, ska det krav avseende sortäktighet och sortrenhet som anges i 6 § grundas på de detaljerade beskrivningar som finns i förteckningarna.

13 § De förteckningar som nämns i 12 § 3 ska innehålla följande

1. sortbenämning, i tillämpliga fall tillsammans med dess allmänt kända synonymer,
2. uppgifter om upprätthållare av sorten och om den förökningsmetod som tillämpas,
3. sortbeskrivning, åtminstone innehållande de karaktärer och deras uttryck som används i den sortbeskrivning som ska inges i ansökan om EG:s växtförädlarrätt där denna är tillämplig, samt
4. om möjligt, uppgifter om hur sorten skiljer sig från de sorter den närmast liknar.

Punkterna 2 och 4 gäller endast för leverantörer som förökar eller producerar utsäde.

Förteckningarna ska på begäran göras tillgängliga för Jordbruksverket. Leverantören ska spara dessa förteckningar i minst tre år. (*SJVFS 2005:84*).

Utsäde som har producerats i ett land utanför EU

14 § Utsäde får endast importeras från ett land utanför EU, om den importerande leverantören före import ser till att utsädet har samma kvalitet som utsäde som har producerats inom EU enligt dessa föreskrifter, särskilt vad gäller kvalitet, identifikation och växtskydd.

Införsel av utsäde

15 § Införsel av utsädesparti, inklusive småförpackningar, ska av importören skriftligen anmälas till Jordbruksverket efter införseln. Anmälan ska göras genom en årlig rapport eller på begäran från Jordbruksverket. Utsäde behöver dock inte anmälas om det ska användas för egen sådd. Anmälan ska innehålla följande uppgifter

1. ursprungsland och officiell kontrollmyndighet,
2. avsändarland,
3. sort,
4. kvantitet,
5. referensnummer,
6. uppgift om kategori,
7. typ av förpackning och märkning,
8. beträffande småförpackningar, antal förpackningar som förts in och förpackningsvikt. (*SJVFS 2005:84*).

Krav som ska uppfyllas av en leverantör

16 § En leverantör ska vara godkänd av Jordbruksverket med avseende på den verksamhet som bedrivs enligt dessa föreskrifter.

Godkännande krävs inte för en leverantör vars verksamhet uteslutande gäller köp av utsäde, i märkta och förseglade förpackningar, för vidare saluföring utan att förpackningen bryts. (*SJVFS 2005:84*).

17 § En leverantör ska, antingen själv, genom en annan godkänd leverantör, eller genom Jordbruksverket, företa kontroller på grundval av följande principer:

1. Kartlägga och övervaka sådana kritiska moment i sin produktionskedja som inverkar på utsädets kvalitet.

2. Stickprovstagning för laboratorieanalys, i syfte att kontrollera att de krav som ställs i dessa föreskrifter uppfylls.

3. Skriftlig eller annan registrering i outplånlig form av de uppgifter som avses i första och andra punkten, liksom registrering av produktion och saluföring av utsäde, som ska vara tillgänglig för Jordbruksverket. Dessa handlingar ska sparas i minst tre år.

En leverantör vars verksamhet på detta område är begränsad till enbart distribution av utsäde, som produceras och förpackas i andra lokaler än de egna, behöver dock endast skriftligen eller genom outplånlig registrering i annan form föra journal över inköp och försäljning eller leverans av utsäde. Journalerna ska sparas i minst ett år.

Denna paragraf gäller inte leverantörer vars verksamhet inom detta område är begränsad till saluföring av små kvantiteter utsäde till konsumenter som inte bedriver yrkesmässig verksamhet. (SJVFS 2005:84).

18 § Leverantörerna ska föra protokoll över samtliga förekomster av växtskadegörare i sina lokaler och över samtliga åtgärder som vidtas med avseende på sådana förekomster. Protokollen ska sparas i minst tre år. (SJVFS 2004:82).

Kontroll och tillsyn

19 § Jordbruksverket godkänner en leverantör efter att ha undersökt om produktionsmetoderna och anläggningarna uppfyller kraven i dessa föreskrifter med avseende på den verksamhet som utövas. Godkännandet måste förnyas om en leverantör beslutar att utöva andra aktiviteter än sådana han eller hon fått godkännande för.

Jordbruksverket vidtar nödvändiga åtgärder om de krav som avses i första stycket inte längre uppfylls. (SJVFS 2005:84).

20 § Tillsynen och kontrollen av leverantörer och anläggningar ska utföras regelbundet av Jordbruksverket eller på dess ansvar. Jordbruksverket har fritt tillträde till alla delar av anläggningarna för att säkerställa att kraven i dessa föreskrifter uppfylls.

Om det vid tillsyn och kontroll visar sig att utsäde inte uppfyller kraven vidtar Jordbruksverket lämpliga åtgärder i det enskilda fallet för att säkerställa att bestämmelserna i dessa föreskrifter iakttas eller, om detta inte är möjligt, förbjuder saluföring av detta utsäde inom EU. (SJVFS 2005:84).

21 § Jordbruksverket inspekterar utsäde under produktionen och saluföringen, i fråga om CAC-material genom stickprov, för att kontrollera att kraven och villkoren i dessa föreskrifter uppfylls. (SJVFS 2005:84).

22 § Om det visar sig att utsäde som saluförs av en viss leverantör inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter, vidtar Jordbruksverket lämpliga åtgärder beträffande denna leverantör. Om leverantören förbjudits att saluföra utsäde ska Europeiska gemenskapernas kommission och de behöriga nationella organen i medlemsstaterna underrättas.

Alla sådana åtgärder ska avbrytas så snart det med tillräcklig säkerhet har fastställts att det utsäde som är avsett att saluföras av leverantören i framtiden kommer att uppfylla kraven i dessa föreskrifter. (SJVFS 2005:84).

Bestämmelser för genomförandet av tillsyn och kontroll av en leverantör och av en anläggning

23 § När en leverantör själv, eller genom annan godkänd leverantör, företagit de kontroller som ska ske enligt 17 § utför Jordbruksverket kontroll och övervakning enligt 24-27 §§. Bestämmelserna i 24-27 §§ gäller endast de leverantörer som förökar och producerar utsäde. (SJVFS 2005:84).

24 § Minst en gång om året vid lämplig tidpunkt, kontrolleras leverantörerna och deras anläggningar, för att se till att de krav som anges i dessa föreskrifter och som är relevanta för varje enskild leverantör är uppfyllda. (SJVFS 2005:84).

25 § Jordbruksverket övervakar och kontrollerar både leverantörens kartläggning av de kritiska momenten i produktionsprocessen enligt 17 § 1, och dennes handlingar enligt 17 § 3, för att se till att följande krav är uppfyllda:

1. Leverantören ska i förekommande fall fortlöpande ta hänsyn till följande kritiska punkter:

- a. Kvalitet på utsäde som används för att påbörja produktionsprocessen.
- b. Sådd, utplantering, kruksättning och plantering av förökningsmaterial för att producera utsäde.
- c. Att villkoren i 5, 6, 9 och 10 §§ i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:94) om skyddsåtgärder mot spridning av växtskadegörare, uppfylls.
- d. Produktionsplan och -metod.
- e. Allmän växtskötsel.
- f. Förökningsverksamhet.
- g. Skördeverksamhet.
- h. Hygien.
- i. Behandling.
- j. Förpackning.
- k. Lagring.
- l. Transport.
- m. Administration.

2. Leverantören ska föra journal i syfte att hålla fullständiga uppgifter tillgängliga för Jordbruksverket om utsäde, plantor och andra föremål som har köpts för att lagras och planteras på anläggningen, som är under produktion eller som har skickats någon annanstans samt uppgifter om eventuella kemiska behandlingar som plantorna har genomgått. Leverantören ska spara journalen i minst tre år och tillhörande handlingar i minst ett år.

3. Leverantören ska vara personligen anträffbar eller utse en annan person med fackmässig erfarenhet från växtproduktion och växtskyddsfrågor för att sköta kontakterna med Jordbruksverket.

4. Leverantören ska i nödvändig utsträckning och vid lämpliga tidpunkter utföra visuell besiktning på ett sätt som är godkänt av Jordbruksverket.

5. Leverantören ska se till att den person som företräder Jordbruksverket ges tillträde, särskilt för kontroller och provtagningar, och tillgång till den journal med tillhörande handlingar som avses i 2.

6. Leverantören ska även på andra sätt samarbeta med Jordbruksverket. (SJVFS 2005:84).

26 § Vad beträffar upprättande och genomförande av metoder för tillsyn och kontroll av de kritiska punkterna enligt 17 § 1 övervakar och kontrollerar Jordbruksverket leverantören för att säkerställa att sådana metoder fortlöpande används i förekommande fall. Särskild vikt ska då läggas vid följande:

1. Tillgången till och den faktiska användningen av metoderna för kontroll av var och en av de kritiska punkterna som anges i 25 §.

2. Tillförlitligheten hos metoderna.

3. Metodernas lämplighet vid bedömning av produktions- och försäljningsarrangemangen, även i administrativt hänseende.

4. Att leverantörens personal har tillräcklig kompetens för att utföra kontrollerna. (SJVFS 2005:84).

27 § Vad beträffar provtagning för laboratorieanalys enligt 17 § 2 övervakar och kontrollerar Jordbruksverket leverantören för att säkerställa att följande är uppfyllt i förekommande fall:

1. Prov ska tas ut under olika stadier i produktionsprocessen så ofta som Jordbruksverket fastställde när produktionsmetoderna kontrollerades vid godkännandet enligt 19 §.

2. Prov ska tas ut på ett fackmässigt riktigt sätt med hjälp av tillförlitliga statistiska metoder med hänsyn till den analys som ska göras.

3. De personer som tar ut proven ska vara kompetenta att utföra uppgiften. (SJVFS 2005:84).

Undantag

28 § Vid brist på utsäde, eller om det finns andra särskilda skäl, kan Jordbruksverket medge undantag från de krav som angivits i dessa föreskrifter, om det inte strider mot EG:s bestämmelser.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna författning³ träder i kraft den 1 augusti 2002.

Till och med den 31 december 2004 får utsäde saluföras även om det inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

³ SJVFS 2002:50.

Denna författning⁴ träder i kraft den 1 november 2004. Till och med den 31 december 2005 får utsäde av andra arter av smultronsläktet än jordgubbe (*Fragaria x ananassa* [Duch.]) saluföras även om det inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter.

Denna författning⁵ träder i kraft den 1 januari 2006.

CHRISTINA HUHTASAARI

Eva Dahlberg
(Växtodlingsenheten)

⁴ SJVFS 2004:82.

⁵ SJVFS 2005:84.